№ro 62.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 2. SIERPNIA ROKU 1799. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 24. Lipca.

Dzisieysza Gazeta Dworska zawiera co następuie: Wnocy z dnia 14. na 15. t. m. przykopy pod *Mantuą* do głownego attaku, szczęśliwie dokończone zostały. Robota tak była przed nieprzyiacielem ukrytą, iż nieprzyiacielskie wedety, które zrana znowu ukazać się chciały, zdziwiły się bardzo uyrzawszy paralellę wzniesioną w przeciągu nocy. Po zdanym w tey mierze rapporcie i rekognoskowaniu officerow nieprzyiacielskich, dał się słyszeć ze wszystkich fortyfikacyow straszny ogień armatny, od którego iednak przez dzień cały 2. tylko ludzi zabitych i 2. rannych zostało. Na dniu 16. zrana ogień nieprzyiacielski, ktory był cokolwiek w nocy ustał, znowu tęższym być począł; wszakże pomimo tego F.M. *Kray* następuiącey nocy rozkazał otworzyć drugą paralellę od wzgorkow *Osteria-Alta*, aż do *Belfiore.* W nocy mało z fortecy strzelano, lecz zrana ogień zaczął być mocnieyszym, nasi iednak robotnicy zatrudniali się rozszerzaniem tey paralelli i zakładaniem bateryow.

Podług rapportow Generała *Melas* pod dniem 14. około cytadelli *Alexandryiskiey* kommunikacya za bateryami została dokoczona, i armaty do bateryow były zatoczone. Tegoż samego dnia F. M. L. *Bellegarde* wezwał kommendanta cytadelli Generała *Gardan* do poddania się. Odebrał iednak odpowiedź, iż prawa kraiu i honor iego rozkazuią mu bronić fortecy. Na dniu więc 15. o godzinie wpoł do czwartey zrana rozpoczął się ogień z 21. bateryow do cytadelli, który nieprzyiacielowi zapalił mały magazyn granatow i koszary. Na dniu 16. w nocy z pierwszey paralelli posunięto z naszey strony robotę na 260 krokow ku pallisadom. Nasza strata w tym dniu wynosi 8. zabitych i 2. rannych.

Nieprzyiaciel opuścił już całe południowe *Włochy* nawet i *Liworno*, nasze patrole rozciągaią się do *Florencyi, Pistoi*, i w okolice *Lukki*, gdzie ieszcze 2. tysiące załogi *Francuzkiey* ma zostawać.— Reszta Armij *Macdonalda* porażoney, miała się cofnąć przez gory nad brzegi morskie, i w okolicy *Genui* miała się połączyć z Armią Generała *Moreau.* W małym powiecie *Genueńskim Riviera*, gdzie nieprzyiaciel iest ścieśnionym, daie się czuć mocny niedostatek żywności; a wszędzie gdzie dochodzą patrole nieprzyiacielskie dla zaięcia żywności, napadnięte bywaią i rozpraszane przez lud uzbroiony.— Z *Florencyi* przybyło do *Reggio* przez dezercyą 32. officerow *Piemontskich* i 361. gemeynow, ktòrzy tamże garnizonem stali, potwierdzaią oni wiadomość o cofaniu się zupełnym nieprzyiaciela z *Włoch Południowych*, dodaiąc, iż *Anglicy* zachwycili już wiele okrętow z drogiemi sprzętami, ktòre *Francuzi* naprzod wysłali.

z Londynu duia 16. Lipca.

Oboz pod *Suthampton* będący ściąga nad brzegi wschodnie, i słychać, iż Hrabia *Moira* ma dowodzić oddzielną wyprawą. Wiadomo iest, iż rząd iuż przed kilką czasy pewną liczbę wielkich statkow przewozowych do *Jarmuth* ściągnąć kazał, dla wysłania ich na ocean *wschodni*, i zabrania woysk *Rossyiskich* maiących bydź użytemi do wyprawy przeznaczoney ku iedney części kraiow Rzpltey *Francuzkiey.*— Na dzień 18 uzbroienia tey wyprawy ukończone bydź maią.— *Tippo Saib* uzbraia się ieszcze, zawsze iednak zostaie w negocyacyi z *Anglikami.*— Pod *Macao* ukazał się 1 *Hiszpański* okręt od 80, ieden od 74, dwie fregaty po 40 armat, tudzież iedna fregata i iedna korweta *Francuzkie*, które iednak z znayduiącemi się tamże okrętami *Angielskiemi*, potrafiły bitwy uniknąć.— Generał *Francuzki Macdonald* iest rodem *Irlandczyk* i był adjutantem Generała *Pichegru* w roku 1794.

Podług wiadomości z *Plymuth*, wyprawa przeciw eskadrze *Hiszpańskiey* w *Rochefort* zupełnie się nie udała. Chciano stoiące na kotwicach nieprzyiacielskie okręty woienne bombami zniszczyć, lecz przy wniyściu do portu, nieprzyiaciel odpędził *Anglikow* za pomocą iedney wielkiey pływaiącey bateryi. Admirał iednak *Pole* postawił się z swoią eskadrą przed portem, tak dalece, iż nieprzyiaciel nie może wyiść z niego bez stoczenia potyczki. Admirał *Berkeley* powrocił z okolicy *Rochefort* do *Plymuth* z 3. liniowemi i 3. bombardyerskiemi okrętami. Pozostał tylko tam ieszcze Admirał *Pole* z 5. okrętami liniowemi. — Wewnątrz *Irlandyi* powraca nazad spokoyność i prace rzemieślnicze. Opor także przeciw Unij *Irlandyi* z *Anglią* coraz bardziey słabieie.— Do *Plymuth* przybyło 5. okrętow liniowych *Francuzkich* zaiętych niegdyś przez *Nelsona* pod *Abukir.* Admirał *Gardner* przypłynął także z *Lizbony* na czele 3. okrętow liniowych *Angielskich.*

Przed mową Królewską Parlament zamykaiącą, mowca Izby niższey P. *Addington* oświadczył Królowi uczucia Izby w następuiących wyrazach: „Postępowanie Izby niższey nayłaskawszy Monarcho, nie iest ograniczone samą tylko iednostronną uwagą, nad położeniem i okolicznościami kraiu tego, i przyczynami ktòre szczęśliwość i bespieczeństwo przynieść mu mogą. Wie ona, iż korzyść kraiu ściśle połączona iest z związkami innych Mocarstw, dla tego stosuiąc się do zasad zdrowey i rozległey polityki, postanowiła dostarczyć W. K. Mci potrzebnych śrzodkow ku wspieraniu usiłowań tych Mocarstw, ktòre w sprawiedliwym ocenieniu niebespieczeństwa, iakim są zagrożone, przekonane są, iż szkodliwy wzrost tych niebespieczeństw byłby skutkiem ospałości i oboiętnego zezwolenia, i że należy z tęgością użyć śrzodkow, dostatecznych do przekonania nieprzyiaciela, iłe system dumy iego i chęci zdobywania ròwnie iest niesprawiedliwe iak obłąkane. Izba niższa przeięta iest głębokim uczuciem względem ważności wypadkow dziś nascenie będących, dla ktorych W. K. Mość walczysz, rówuie iak względem powinności ktore dopełnić powinna. Przekonana iest, iż za wsparciem Opatrzności Boskiey, utrzymanie tego wszystkiego co iest szacownym w towarzystwie politycznym, i co stanowi szczęście życia domowego, wspiera się mianowicie na stałości i mądrości Parlamentu *Angielskiego.*"

z Paryża dnia 16. Lipca.

Generał *Championnet* powiozł z sobą dwa milliony dla urządzenia Armii *Alpeyskiey*, ktòrą dowodzić będzie. Tuteysze Dzienniki donoszą, iż zamienieni jeńcy woienni *Francuzcy* zaprzybyciem swoim z *Anglij* do *Brest* na dniu 5. Lipca, stwierdzili, iż w *Londynie* odebrano urzędową wiadomość, że *Buonaparte* zdobył nakoniec szturmem *Akrę*, a z nią wziął *Sidneja Smith* z całym sztabem w niewolę.— Przy naszey Armii *Neapolitańskiey* 4. tylko pozostało Generałow, reszta albo iest zabita, albo w niewolę zaięta.— Minister woienny pisał do Generała *Moreau* pod dniem 9. Lipca, aby kazał zaraz aresztować wszystkich kommendantow, ktòrzy fortece we *Włoszech* poddali.— Na dniu 4. Lipca stanowisko *Belvedere*, z ktòrego *Austryacy* zagrażali gorze S. *Bernarda* szturmem przez woyska nasze zdobyte zostało.— Generał *Suchet* mianowany iest szefem sztabu generalnego Armii *Włoskiey.*— Słychać, iż Dyrektoryat ma podać żądanie Ciału Prawodawczemu, aby woyska *Helweckie*, tudzież pozostałe *Piemonckie i Cisalpińskie* na żołd Rzpltey wzięte były.— Generał *Augereau* ma być znowu w Armij *Włoskiey* użytym, a Generał *Müller* dowodzi tymczasowo Armią *Reńską.*

Zawczoray wydana tu została proklamacya Dyrektoryatu do Ludu *Francuzkiego* w następuiący osnowie. „Republikanie. Oyczyzna iest zagrożoną. Nierozsądek i zdrada postawiły ią nad brzegami przepaści, nasi nieprzyiaciele uroili sobie nayrozległeysze nadzieie, lecz czuwaią patryoci, a Ciało Prawodawcze i Dyrektoryat użyie wszystkich śrzodkow do zagruntowania dobra publicznego iakie konstytucya w ręku ich złożyła. Tryumf wolności nie może bydź wątpliwym. Republikanie, bądźmy w iedności, i spoymy się z sobą ogniwami nierozerwanego związku. Nie lękaycie się z strony naszey ani zapędow ambicyi ani wstecznych śrzodkow. Chcemy iedney i nierozdzielney Rzpltey. Chcemy konstytucyi Roku 3go, wolności, rowności i szczęścia Ludu. Wszyscy ci są przyiaciołmi naszemi, ktorzy w sercach swoich takowe noszą uczucia, i nigdy ich nie poświęcimy zacieczeniom reakcyow. Wszyscy mamy wspolne zamiary, i wspolnie działać będziemy. Zdraycy i łupiezcy powinni bydź ukarani, nieprzyiaciele wolności odsunięci od urzędow, a patryoci do nich przywołani. Woyna będzie z dzielnością popierana, dopoki wolność zagruntowaną nie zostanie. Nigdy założyciele Rzpltey, nigdy reprezentanci Ludu *Francuzkiego* nie podpiszą traktatu, ktoryby iego godnym nie był. Republikanie. Zaślepieni Rojaliści knuią spilki, lecz śledziemy one, doydziemy ich nitki, schwytamy agentow i złość ich ukarzemy. Ludu popieray nas całą swoią energią, dozwol nam poświęcić się razem wspolney sprawie, dozwol nam wszystkim poprzysiądź, iż raczey w gruzach Rzpltey zagrzebać się damy, niżbyśmy dozwolić mieli, aby naymnieysza skaza konstytucyi zadaną była, a Oyczyzna uratowaną zostanie. Dyrektoryat uchwala aby ninieysza proklamacya w protokuł praw wpisaną została.

(Podpisano) SIEYES *Prezydent.*
LAGARDE *Sekretarz.*

Prawo deportowania exszlachty w każdym okręgu, gdzieby zaboystwa popełniane były, potwierdzone przez Radę starszych, poprzedzone zostało następuiącą odezwą Ciała Prawodawczego. „*Francuzi.* Reprezentańci wasi czuią dziś potrzebę znieść się z wami, względem waszego nayważnieyszego interessu, względem nieoszacowanego dobrodzieystwa spokoyności domowey, i względem srzodkow iey przywrocenia i wewnątrz utrzymania, *Francuzi.* Zdaie się iakoby znowu nayokropnieysze rozruchy domowe wzmogły się w niektòrych zachodnich i południowych departamentach, i zagrażały rospostarciem klęsk swoich do innych części Rzpltey. Dla wstrzymania ich pędu, prawodawcy wasi użyli śrzodkow ostrych, lecz koniecznych, przeciw ludziom, ktòrzy (iak nas długie i smutne nieszczęście nauczyło) byli iedynemi sprawcami naszych niezgod. Interessem wszystkich was iest, ten bystry potok nieszczęścia zwrocić od ziemi *Francuzkiey.*

Domowe przeto niezgody uſtać powinny, abyśmy żadną inną troſkliwością nie byli zaięci iak w odparciu nieprzyiaciela zewnętrznego. Obywatele wśrzod okropney woyny, którey podobno uniknąć można było, po wielce ſzkodliwey adminiſtracyi cierpicie na wſzyſtkim. Wasi Reprezentanci niezmordowanie pracuią nad tym, aby ſmutne ztąd ſkutki nie powſtały, które towarzyszyły rozmaitym Epokom Rewolucyi. Znosząc ſię z nowo odrodzonym Dyrektoryatem, przyimą oni pokoy godny Ludu *Francuzkiego* i jego przymierzeńcow, byleby iutrzenka jego im ſię pokazała. Wszakże pokoy ten, cel waszych i naszych życzeń, pokoy, który ma zwrocić na łono *Francyi* obſitość i szczęście, niech w oczach waszych nie będzie wyſtawiony, iako ogołocony od wſzelkich niebespieczeńſtw, ani go oddalaycie od ſiebie przez domowe rozruchy. A ieżeli maſie ieszcze czynić z ſiebie iakie ofiary, czyńcie ie dla Oyczyzny, a nie w wyrzynaniu ſiebie nawzaiem. Tym czasem kupy mordercow okazuią ſię po rożnych departamentach, napadaiąc na Republikanow. To naſienie nowey woyny domowey iak tylko doſtrzeżone zoſtało od waszych Reprezentantow, ci myśleli zaraz o ſpoſobach umorzenia onego, i nadania Republikanom bespieczeńſtwa przeciw ich nieprzyiaciołom, co w tym momencie uſkutecznili. Patryoci, Okażcie ſię znowu tęgiemi z rozsądkiem. Ciało Prawodawcze z Dyrektoryatem ſtale przedſiewzieło zapewnić zwycięztwo dla Rzpltey. Jeżeli departamenta w których Szuani bezprawią popełniaią, powrocą nazad do poſłuſzeńſtwa, ieżeli departamenta w których żadne domowe rozruchy ſpoſtrzegać ſię nie dały, utrzymaią ſtałość ſwoią pełną chwały, ieżeli iednym ſłowem wewnętrzna ſpokoyność zagruntowaną zoſtanie, na ów czas wkrotce znowu okażemy ſię zwycięzcami za granicą Rzpltey."

Srzodek ten iednak rewolucyiny przeciw ex-ſzlachcie w ten czas tylko uſkutecznionym będzie, kiedy za wnioſkiem władzy wykonawczey Ciało Prawodawcze ogłosi, iż iaki departament w przypadku użycia tego śrzodku znayduie ſię.

Dwie flotty *Francuzka* i *Hiszpańſka* razem 44. liniowych okrętow ſkładaiące, wypłyneły z *Kartageny* w kilka dni po przybyciu pierwszey z nich do tego portu, i udały ſię w podroż dla przeyścia cieśniny *Gibraltarſkiey*. Wkrotce ſpodziewamy ſię odebrać wiadomość o przybyciu iey do *Kadix*. Przeznaczenie tey Eſkadry nie ieſt ieszcze wiadome, lecz można wnoſić (wyraża ieden Dziennik), iż nie było przewidzianym przez Miniſterium *Angielſkie*, i że iakiżkolwiek cel sobie zamierzyć mogła, ten więcey niż każdy inny teraźnieyszey woyny wypadek, zawieść musi *Pitta* zamiary.

Bywszy miniſter Jean *Debrie* znayduie ſię teraz w *St Aman* gdzie wyiechał dla poratowania ſwoiego zdrowia.

Z brzegow *Oſtendy* poſtrzeżono 200 żaglow *Angielſkich*. Mocny kordon woyſk rozciągnięty ieſt wzdłuż brzegow zacząwszy od *Nieuport* aż do *Ecluſe* dla przyięcia nieprzyiaciela gdyby śmiał przedſiebrać wylądowanie.

Przyiaciel Praw wyraża w ſwoim Dzienniku: Jeſt człowiek którego ze wszyſtkich ſtron oſkarżaią (Miniſter związkow zewnętrznych) i który dowiodł teraźnieyszym Dyrektorom, iż uwiadomił ich Poprzednikow o zamiarach koalicyi ſześciu mieſiącami przed iey uſkutecznieniem. On to doradził opanowanie *Piemontu*, i ułożył plan kampanii, który gdyby był zoſtał przyiętym, niedoznalibyśmy tyle szwankow podług zeznania samego *Jouberta*. Gdy ſię w tey mierze udawał do Tryumwirow przekładaiąc nasze niebeſpieczeńſtwa, odpowiadano mu przez ſzyderſtwa. Ten człowiek ieſt ieszcze na urzędzie, wſzyſtkie pociſki wymierzone ſą na iego zrzucenie, nie będzie zbywało na odporze, a ſkutkiem tego odporu będzie okropny upadek, lub okropny tryumf partyi znaney przez ſwoie okrucieńſtwa.

Zgromadzenie ludu w reytszuli ma teraz przewodnika zamiaſt Prezydenta, gdyż Konſtytucya zabrania wszelkim Towarzyſtwom politycznym nadawać ſobie Prezydentow i Sekretarzow. Tym Przewodnikiem był nayprzod *Drouet*, a potym *Deſtrem* teraznieyszy Członek Rady 500, Ci którzy dotąd naywięcey ſię tam ſwemi głosami wſławili, ſą. *Santhonax*, *Mehé*, *Royer*. Do tegoż Towarzyſtwa należy *Choudieu*, *Prieur* z Departamentu *Marne*, i *Marbot* teraznieyszy kommendant 17tey Dywizyi, który ieſt protokuliſtą. *Drouet* ieſt właściwym założycielem tego towarzyſtwa, którego członkami ſą także Dyrektorowie *Roger-Ducos* i *Moulins*. Przewodnik zaſiada na wynieſionym mieyscu, Członki Zgromadzenia poniżey na ławkach w zamkniętym kole, inni przytomni ſą ſtoiący. Jeſt także wydział Elektoralny, do którego chcący być przyiętemi, udawać ſię powinni. Mowią, iż nie będzie przyiętych więcey nad 400. osob.

Towarzyſtwo *Przyiacioł* Rzeczypospolitey w Raytszuli zaſiadaiące poprzybiiać kazało po ulicach *Paryża*, opisanie czynności pierwszey ſwoiey ſeſſyi. Toż towarzyſtwo poprzyſięgło nienawiść dla *Anglij*.

Nazaiutrz po oſtatnim rozruchu w tey okolicy *Paryża*, gdzie ſię zgromadza towarzyſtwo ludu, poſtawiono dwie armaty w ogrodzie *Thuilleries*. Rzemieślnicy z przedmieściow zgromadzili ſię w wielkiey liczbie na obronę klubiſtow, którzy odtąd ſpokoynie ſeſſye ſwoie odbywaią. Naywięcey zebrało ſię tragarzow mąki z przedmieścia S. *Antoniego*, którzy za czasow terroryzmu naywiększą rolę grali. Ci każdego wieczora przychodzą z grubemi kijami do ſali, ſtawaią pod trybuną i ogromnym głosem wołaią bravo za każdym mocnym wyrazem mowcy. Podano wniosek, aby uczynione zoſtało przełożenie Ciału Prawodawczemu, względem odmiany artykułu konſtytucyinego, tyczącego ſię towarzyſtw politycznych dla nadania im obszernieyszey wolności. Ta iednak petycya dotąd nie zoſtała ieszcze podaną. Zgromadzenie ściąga teraz wielką liczbę ciekawych osobliwie młodzieży, do ogrodu *Thuilleries*. Zdaie ſię, iż ta młodzież będzie znowu grać rolę taką, iaką grała w Termidorze roku 1794. i Prairial 1795.— Słychać, iż towarzyſtwo przenieſie ſię wkrotce do oratorium. Uczyniono w nim wniosek, aby dawny napis znowu na wszyſtkich budynkach zoſtał wſkrzeszony. Nowe kluby ſą zupełnym wyobrazeniem dawnych klubow *Jakobińſkich*, nawet czerwone czapki widzieć ſię na nich daią. Zatrudniaią ſię także utworzeniem trybunału rewolucyinego, którego Prezydentem ma być *Dopsent*.

W tych dniach zakupywano tu bardzo wiele ſzpad i piſtoletow, każdy (mowi ieden tuteyszy dziennik) ſtara ſię poſtawić w ſtanie obrony przeciw zagrażaniom. Roziątrzenie umyſłow do naywyższego doszło ſtopnia.

Mamy nakoniec urzędowe wiadomosci z *Neapolu*, które iednak niedochodzą iak do dnia 5 Czerwca. Rojaliści maią na czele ſwoim bywszego Xiążęcia *de Rocca Romana*, patryoci zaś są wspierani przez woyſko *Francuzkie*. Do Patryotow należy większa część duchowieńſtwa *Neapolitańſkiego* i Lud. Wszyscy ci którzy za Krolem wyszli, lub udali ſię pod opiekę nieprzyiaciela, ogłoszeni zoſtali emigrantami i nieprzyiaciołmi Oyczyzny, pomiędzy tych policzeni także bydź maią wszyscy Obywatele którzy do innych kraiow *Włoſkich* zbiegli, a którzy nazad w przeciągu 3 mieſięcy nie powrocą. Dnia 4 Czerwca ogłoszono Ciało prawodawcze i kommiſſye wykonawcze w *Neapolu* za nieuſtaiące i oyczyznę w niebespieczeńſtwie. Utworzony ieſt także wydział Bespieczeńſtwa z 3 osob, rownie iak wydział rewolucyiny przeciw wewnętrznym nieprzyiaciołom. Na mocy wyroku tego oſtatniego wydziału, aresztowano w nocy z dnia 4 na 5 wiele podeyrzanych osob, iako to *Medicis*, *Monte Leona* etc. a dla ſilnego działania zewnątrz wymaszerowało na dniu 5. Czerwca 4 tyſiące woyſka *Neapolitańſkiego* i 400 *Francuzow* z liczną gwardyą narodową i mocnym parkiem artylleryi, maiąc na czele Ob. *Mantone* Miniſtra woiennego.— Ob. *Reinhard* Kommiſſarz rządowy *Francuzki* w *Florencyi* wyiechał na mieysce przeznaczenia ſwego do *Szwaycaryi*, zaſtąpił go zaś Ob. *Jacob*. Na dniu 24 Czerwca Ob. *Reinhard* przybył do *Pizy*. Generał *Gauthier* dał mu eſkortę z 20 huzarow *Francuzkich* i 16 żołnierzy *Toſkańſkich*.

Generał *Baraghay d'Hilliers* ma być znowu użytym w Armii *Reńſkiey*.— *Angielſka* flotta ma ſię znaydować w *Mahon*.— W *Breſt* znayduie ſię znowu 6. okrętow liniowych gotowych do wypłynienia.— Słychać, iż poseł iednego neutralnego mocarſtwa podał propozycyą pokoiu miniſterium *Brytańſkiemu*, i nie można tracić zupełną iego nadzieię odtąd iak Ob. *Sieyes*, który pierwsze uczynił w tey mierze oświadczenie, zoſtał obrany Dyrektorem.

Scherer uciekł przed rozkazem wydanym od Dyrektoryatu do aresztowania onego. Kazał tylko wydrukować usprawiedliwienie ſwoie Na dniu 10 t. m. zrana o godzinie 4 dom iego w *Mendon* zoſtał od żołnierzy otoczony, którzy go już nie znaleźli. Papiery jego ieszcze nie są zapieczętowane.— Mowią, iż ambaſſador nasz w *Madrycie* Ob. *Guillemardet* zoſtanie odwołanym. Naſtępcą iego przeznaczaią G. *Canclaux*.— *Truguet* przyiechał do *Paryża*.— Wynalazca telegrafow Ob. *Chappe* zoſtał napadnięty pod *Lugdunem* od 5 uzbroionych rozboynikow, i z wielką trudnością życie ſwoie uratował.— Miniſter woienny zalecił oddalenie od urzędu kommiſſarzow *Lameth* i *d'Aiguillon* w *Bazylei* będących.— Członki 12 tuteyszych municypalności rownie z urzędow ſwoich złożeni zoſtali.

Redaktor zawiera w ſobie obronę miniſtra *Talleyrand Perigord* przeciw czynionym mu zarzutom pod tytułem. *Tłumaczenie Ob. Talleyrand podane ſwoim wſpołziomkom*, Oto iſtotna treść iego. „ Czymże ſię to dzieie, iż przymuſzony teraz ieſtem zatrudniać mną Publiczność? Dla czegoż wśrzod tylu wypadkow które Rzpltą więcey iak w iednym względzie, na wzruszenia wyſtawiaią, imie moie zwrociło na czas uwagę powſzechną? Ah! gdyby ci wszyscy ktorzy w teraźnieyszym wylewie paszkwilow i dziennikow, wybrali mię za uprzywileiowany cel ſwoich potwarzow, wiedzieli z iaką, nie mowię rezygnacyą, ale wewnętrznym ukontentowaniem gotow ieſtem złożyć w inne ręce miniſterium, tak przez wielu zazdroszczone i poszukiwane, podobnoby ſię zarumienili z ſwoiey zaciekłości. Mogęż na to zezwolić, aby ſię pogłoſka utrzymywała, iakoby ia przelękniony wſzyſtiemi oſkarżeniami, iedno tylko ocalenie dla ſiebie w dymiſſyi wynalazłem. Mogęż z drugiey ſtrony nayokropnieyszym potwarzom pod zaſłoną milczenia dać tryumfować, ktoreby ieszcze tym większym przeciw mnie było oſkarżeniem? Dyrektoryat z resztą niepotrzebuie przekonywać ſię o moim poſtępowaniu, lecz ia pragnę tylko, aby nikt nie miał powodu do wierzenia, iż ſtałem ſię niegodnym zaufania, iakie Dyrektoryat dotąd dla mnie zachował. Chcę więc przebiedz wſzyſtkie niedorzeczne nieprzyiacioł moich zarzuty. Od roku 1789 byłem iednym z naypierwszycch i nayrzetelnieyszych przyiacioł wolności. Sciągnąłem na ſiebie nienawiść dawney ſzlachty i duchowieńſtwa. Ex-szlachta i exduchowni, i sami nawet Xiążęta (*Xiążę Karol Hesse*) wywieraią wszelako i teraz przeciw mnie złość ſwoią. Zarzucaią mi, iż byłem członkiem zgromadzenia Konſtytucyinego, i że żadnego nie dałem zaręczenia z ſiebie, iż ieſtem przeciw obaleniu Rzeczypospolitey Osobliwszy zarzut. Albo Rzeczpospolita pod tylu zadanemi iey ciosami umocni ſię, albo wtrąceni zoſtaniemy w odmęt i rozchwianie wszyſtkich władz rządowych, albo Rząd dawny znowu pomiędzy nas wprowadzony zoſtanie. Inny wszelki domyſł ieſt dla mnie chimera, a nikt mi nie zaprzeczy, iż dałem dosyć zaręczenia z ſiebie przeciw dwom oſtatnim kształtom rządu. Każdy wie iaki los był dla mnie przeznaczony od obu tych rządow. Tyſiączne przeto dowody ſtwierdzaią, iż nie mogę niczego innego życzyć iak ugruntowania i ſławy Rzpltey. Przez trzy letnią niebytność moią w kraiu, nauczyłem ſię tym bardziey kochać Oyczyznę, a ktoż nie ieſt przekonany, iż Rzplta ktorey uſtanowienie tak nas drogo kosztowało, tylko w potokach krwi zniszczoną zoſtać może. Obwiniaią mnie o emigracyą. Co za błahy zarzut! Na dniu 7. Września 1792 wyſłany byłem po drugi raz z zleceniami taynemi przez tymczasową Radę wykonawczą do *Londynu* i powrociłem nazad do Oyczyzny moiey iak tylko okoliczności mi dozwoliły Autor paszkwilu pomylił ſię mowiąc, iż ia w tym przeciągu czasu który ón emigracyą nazywa, opuściłem *Anglią* dla udania ſię do *Ameryki*, gdzie (iako ón mowi) kokardę białą noſiłem. Niechże wie, że nie ia opuściłem *Anglią*, ale rząd *Angielſki* rozkazał mi w 24 godzinach ztamtąd ſię oddalić. Udałem ſię do *Ameryki* to prawda, gdyż tylko w wolnym kraiu mogłem żyć bespiecznie, lecz ieſt rownie fałszem iak nieprzyzwoitością twierdzić, iż tam białą kokardę noſiłem. Tak śmieszna myśl nie mogłaby

mnie ſamemu przyiść do głowy. Też ſamą niedorzeczność przypisuią mi, w tey epoce czasu, kiedy powracaiąc do *Francyi* ſtanąłem w *Hamburgu*. Odwołuię ſię przeciw tak klamliwemu twierdzeniu do świadectwa Ob. *Reinhard* naszego bywszego Poſła w *Hamburgu*. Inny gatunek zarzutow mnie czynionych ieſt takim, iż gdyby prawdziwe były, muſiałbym być urzędnikiem Rzpltey naygodnieyszym ukarania. Lecz co za rozumowanie! iakie wnioſki! Nieprzyiaciele moi mowią, iż rapporta, liſty, i inſtrukcye moie są wprawdzie republikanckie, lecz toż ſamo dowodzi, iż ja wcale inaczey myślę! Zarzucaią mi, iż ja mianowicie przyłożyłem ſię do iſtności i wzroſtu koalicyi, ja ktory nadewszyſtko pracowałem zawsze około chwalebnego pokoiu, ja ktory zasmakaiałem poſłow Mocarſtw neutralnych i przyiacielſkich, gdy tym czasem wiele ludzi krzyczało o woynę, kładąc to za zasadę, iż Rzplte i rządy monarchiczne oſtać ſię z ſobą nie mogą. W świeżym rapporcie moim przełożyłem Ciału Prawod: nayprawdziwsze i iſtotne przyczyny koalicyi, a przełożenia moie w tey mierze iak naylepiey przyięte zoſtały. Zawsze ja osobom tym do ktorych należało, donoſiłem o wſzyſtkim co tylko wiedziałem, i przeglądałem czego po uſiłowaniach nieprzyiacioł naszych lękać ſię należało. Tak *np.* pomiedzy innemi, podałem Generałowi *Joubert* do *Medyolanu* odieżdżaiącemu na 5. mieſięcy wprzod, nim *Moſkale* do *Włoch* wkroczyli, plan ſkombinowany attaku *Moſkalow* i *Auſtryakow*. Dawna rewolucya w kraiu *Cisalpińſkim* ułozona przez bywszy Dyrektoryat, zaszła bez wiedzy moiey. Zyczenia pokoiu iedynie mnie wſtrzymały od podania dymiſſyi. (*Reszta potym.*)

Dawni klubiści *Moguncey* zbieraią teraz regeſtr wszyſtkich ſumm ktore *Rewbell* i *Merlin de Thionville* iako Kommiſſarze konwencyi w *Moguncyi* wybrali, regeſtr ten wkrotce do *Paryża* przeſłać maią.

Po wszyſtkich tuteyszych domach nawet u osob bliżey rządu ſtoiących, daie ſię poſtrzegać troſkliwość każdego dnia wzraſtaiąca, iż wkrotce granice nasze pułnocne osobliwie *Niderlandy* od nieprzyiacioł napadnięte zoſtaną.— Czytamy tu teraz taiemne warunki traktatu zawartego między Rzpltą i Xiążętami *Würtembergſkim* i *Badeńſkim*. Zaſtrzezone w nim ieſt odſtąpienie lewego brzegu *Renu*, powſzechna ſekularyzacya, i zrzeczenie się przez Rzeszę *Niemiecką* wſzyſtkich praw do kraiow *Włoſkich*. *Francya* przyrzeka wdać ſię za tym, aby Xiąże *Würtemberſki* zyſkał biſkupſtwo *Elwangen*, część Hrabſtwa *Hohenberg*, *Zwieſalten* i kilka opactw *Szwabſkich*. Xiąże *Badeńſki* zaś miał zyſkać biſkupſtwo *Konſtancyeńſkie* z ſwoiemi przyległościami, część biſkupſtwa *Spirſkiego* *Bazyleyſkiego*, i niektòre okolice *Moguncкie*.— Miniſter woienny wezwał wſzyſtkich Generałow armiow, aby mu przyſłali doſtateczne opisanie ſtanu ſizycznego i moralnego woyſk ſwoich, iżby według gorących życzeń ſerca ſwego, mogł w ſmutnym położeniu przynieść im ulgę. Generał *Hetry* opisał mu ſtan armii w *Piemoncie*, ktòra od kilku mieſięcy zadnego żołdu nie odbiera.

Dnia 17. Lipca.

Uroczyſtość dnia 14. rocznicy Rewolucyi odbyła ſię w zwyczaynym ſposobie na polu Marsowym. Mowę miał Prezydent *Sieyes*. Wyſtawił w niey krotki obraz tego co od 10. lat zaszło.

Real mowiąc o dniu 30 Prairial, wyraża: Był to tylko dzień Seraiowy, i dzieło Rzezańcow.— Zapewniaią, iż Dyrektoryat odebrał wiadomość o połączeniu Armii G. *Macdonald* z Armią G. *Moreau*, uſkutecznionym na territorium *Genueńſkim*.

Liſt z *Genui* pod dniem 1. Lipca zawiera w ſobie dalsze ſzczegoły o obrotach woyſk naszych: Głowna kwatera Generała *Moreau* ieſt w *Corniigliano* o 2. mile od naszego miaſta. Generał *Perignon* wyiechał dnia onegdayszego do *Sawony*. Mowią tu o złożeniu wielu Generałow, między innemi o *Montrichard*, *Lapoype*, *Muſnier* etc. Pierwszy od zaczęcia kampanii, ſamych tylko doznawał ſzwankow; *Lapoype* cofaiąc ſię do *Bobbio*, poniosł ſtraty, ktòre, mogł łatwo uprzedzić, procz tego nakładał ſamowolne kontrybucye; *Musnier* zaś był ſzefem wyższego ſztąbu *Scherera*.— Nieodebraliśmy oſtatniey poczty z *Rzymu*, ani z *Neapolu*; Insurgeńci *Toſkańscy* zagarneli wszyſtkie depesze do Rządow Republikanſkich przeſłane, i wszyſtkie Gazety; zoſtawili tylko małą liczbę liſtow handlowych pootwieranych. Dowiaduiemy ſię, iż na nowo zebrani insurgeńci doliny *Tanaro*, zagrozili nowym wtargnieniem do kraju *Oneille* i pobliſkich okręgow, ale ſzef Brygady *Roguet* wyszedłszy przeciw nim z woyſkami *Francuzkiemi i Liguryiſkiemi*, pogromił ich, tak dalece, iż muſieli ſię ratować ucieczką na lewy brzeg rzeki *Tanaro*. Niewidziemy tu już eſkadry *Angielſkiey*, ktòra zoſtawiła tylko przed portem dwie fregaty, przeznaczone do chwytania ſtatkow chcących tam przybyć. Kilka okrętow krążących w ſtanowiſku *Tulońſkim* ſchwytały niedawno trzy Fregaty powracaiące z *Akry i Egiptu*, wszyſtkie ekwipaże i osoby na nich znayduiące ſię, zoſtały odeſłanemi.— Liſty z *Rzymu* zapewniaią, iż poſtępowanie naszego Ambaſſadora *Berthołio* ieſt w tym nieszczęśliwym kraju nadto ſamowładne. (*Klucz Gabinetow.*)

Nadto ſławny *Barrere* pokazał ſię znowu na politycznym teatrze. Domaga ſię dziś o powrocenie ſobie w Ciele Prawodawczym mieysca nadanego ſobie przez ufność ſwego Departamentu, a wydartego przez Rapport *Lemarchand Gomicourt* i intrygi *Merlina*.— Dziennik *le Neceſſaire* dodaie, iż *Barrere* umie ſobie czas wybrać.

Dnia 10. t. m. Dyrektoryat wydał dwa wyroki ſtosowne do Cudzoziemcow znayduiących ſię w kraiu Rzpltey, pierwſzy zawiera w ſobie że Cudzoziemcy maiący zaufanie u rządu, iako tez i ci ktòrzy ſię znayduią przypadkowo w kraiu Rzpltey przez ſkutki obrotow politycznych nie będą mieli związkow proſtych iak tylko z miniſtrem intereſſow wewnętrznych, i kommunikacyi, tylko przez iego pośrzedntctwo z innemi Miniſtrami. Drugi wyrok podaie pod dozor Miniſtra policyi generalney, Cudzoziemcow w żadnym charakterze nie będących, a maiących pozwolenie przeieżdżania ſię lub mieſzkania w kraiu Rzpltey.

Na Seſſyi Rady 500. dnia 12. Montellier w imieniu Kommiſſyi pięciu, czytał rapport względem zaſkarzeń i adreſſow przeciw ex-dyrektorom i ich miniſtrom Ciału Prawodawczemu podanych. Okazuie ſię z niego, iż *Merlin*, *Treilhard*, *Reveillere*, *Seherer*, i *François z Neufchateau* ſą obwinieni. 1) Jako ſprawcy i wspolnicy ſpiſku, ktòry Rzptą w naywieksze niebespieczeńſtwo pogrążył.— 2) Iz do puſtyń *Arabſkich* 40 tyſięcy ſamego czoła woyſk naſzych, Generała *Buonaparte*, a z nim naylepszych naszych uczonych i artyſtow deportowali.— 3) Iz złupiwszy arsenały, za nayſi hſze pieniądze broń i odzież ſprzedawali.— 4) Iż przemocą oręża obalili konſtytucyą *Cisalpińſką*, ktora przez Ciało Prawodawcze zagwarantowana zoſtała.— 5) Iz targneli ſię na ſamowładność Ludu gdy przez intrygi, zagrozenia i gwałty zapewnili ſobie wpływ do nich.— *Montellier* zapytał ſię potym iakim kształtem poſtępować należy z oſkarzonemi? Czy zwyczayne trybunały ſądzić ich maią czyli iako Reprezentańci oddani będą naywyzszemu ſądowi Narodowemu. Ponieważ konſtytucya nic w tey mierze nie uchwaliła, przeto potrzebne ieſt prawo do uſtanowienia.— Rada zebrała ſię przeto w tayny wydział dla roztrząsania tey rzeczy.

Na ſeſſyi Rady Starſzych tegoż dnia, ex-dyrektor *Rewbell* miał obszerną mowę na usprawiedliwienie ſwoie. Co ſię tycze ſzwagra moiego *Rapinata* (rzekł) niech będzie ſądzonym, aby mogł niewinność swoią okazać, albo niech zginie, ieżeli ieſt winnym. Tylko niegodziwi ludzie mogą mowić, iż ieſtem rabuſiem i że mam milliony. Wyſtawuią nas iako wielkich winowaycow Obywatele Reprezentanci, mowię nas, gdyż ieżeli moi dawni nieszczęśliwi towarzysze na plac śmierci wyiść muszą, na ow czas wielu chce abym im towarzyszył. Tak ieſt, my to byli wielcy winowaycy, gdyż oyczyznę naszą z zapałem kochaliśmy, i wſzyſtko poświęcaliśmy dla uratowania Oyczyzny. Tym czasem należy nam kłaść dowody, a nie rozległe pasma wymowy. Zarzucaią nam, iż wygnaliśmy *Buonaparte z Europy*. *Buonaparte* był ſam iednak ktory za tą wyprawą obſtawał, onę zadecydował, i wſzyſtkie za rzuty czynione mu w tey mierze zbijał. Jeżeli popelniliśmy błędy, te były nie dobrowolne. Naypierwsi ubolewaliśmy na bezprawia, ktòre ſtarano ſię pomnażać, gdy przez łatwe zblizenia i iedność można ie było naprawić. Łupieſtwa były naszą katuſzą, i niczego nie zaniedbaliśmy dla nakłonienia miniſtrow, ażeby ie utrzymali. Przeſtańmy więc ſłuchać prożnych i na żadnych dowodach nie wspartych okrzykow, nie daymy ſię zwodzić oſzuſtom, ktòrzy oſkarzaią złodzieiow. Wmawiaią wnas przywłaſzczenie władzy; niemyśleliśmy o tym. Te omamienia muszą być bardzo oszukuiące, ponieważ nieumieliśmy ich doſtrzedz. Z tym wszyſtkim oświadczam, iż ſpodziewaiąc ſię w lada moment uſtąpić z Dyrektoryatu, ieżeli chciałem, ażeby Rząd dosyć miał ſiły, izby nie był uciſkanym, niechciałem ażeby iey miał tyle iżby mnie ſamego uciſkał. Jakże niesprawiedliwie przypisuią nam teraźnieysze woienne klęſki! Lecz chcą krwi. Niech ią wylewaią. Chcą ofiarą zrobić tych, ktòrzy w dniu 18 Fructidora Rzeczpospolitę uratowali. Cożby to za radość była dla Rojaliſtow, gdyby głowy nasze na pikach noszone były. Wyſtawuią znowu rusztowania, i iednego po drugim tworcę wolności chcą na nich potracić, takie to ieſt życzenie nieprzyiacioł oyczyzny. Zaczynaycie więc od nas, gdyż my nie chcemy przeżyć Rzpltey. Zapewne Obywatele Prawodawcy innego ieſteście zdania. Lecz ieżeli nie ieſt pragnieniem wielu wprowadzać ſyſtemat terroryzmu, dla czegoż takie potwarze roznoszone bywaią.—Mowę tę drukować kazano.

Na ſeſſyi dnia 14 żądał *Talot* w Radzie 500. aby ta oświadczyła ſię przeciw złośliwie rozſianym pogłoſkom, iak by Ciało Prawodawcze chciało zamienić ſię w konwencyą Narodową. (*To być nie może* zawołali wszyscy) Dozwolcież więc poprzyſiądz na nowo wierność dla konſtytucyi Roku 3go. rzekł *Talot*. Wszyscy deputowani powſtali, zawoławszy *Przyſięgamy*. Takowe oświadczenie (rzekł daley *Talot*) zaspokoi dobrych obywatelow. Lud nie chce już więcey żadney Rewolucyi. (*Nie. Nie* zawołano) Zabrał potym głos *Lucyan Buonaparte* dowodząc, iż każdy wiernym konſtytucyi pozoſtać powinien, iż ani Dyrektoryat nad Ciałem Prawodawczym, ani Ciało Prawodawcze nad Dyrektoryatem panować nie może, iż należy przywrocić rownowagę pomiędzy władzami, iż każdy dobry patryota, powinien odrzucić reakcye i dawne ſyſtema terroryzmu. Za wnioſkiem iego Rada wykonała ieszcze raz przyſięgę utrzymania konſtytucyi.— Względem pozyczki 100 millionow nowe znowu proiekta podane zoſtały. *Lacuée* żądał, aby na zaſtąpienie naynagleyszych potrzeb krajowych, przynaymniey 8 część kontrybucyow podnieſiona zoſtała. To ieſt tym potrzebnieyszą rzeczą (rzekł *Jourdan*) iż nieprzyiaciel zagraża wtargnieniem do granic naszych. Procz tego wewnątrz Rzpltey znayduie ſię wielka konspiracya rojaliſtow, ktòrą ia przed wami wkrotce zaſkarzę. Szefowie i Ageńci oney ſą w *Paryżu*, i utrzymuią korrespondencyą zagraniczną. Oczekuią tylko na to, aby nieprzyiaciele wtargneli do naszego kraju.

Na ſeſſyi dnia 15. Rada 500. zamieniła ſię w tayny wydział. Po ukończeniu jego, Kommiſſya pięciu przeczytała w otwartey ſeſſyi Akt oſkarzenia bywſzych Dyrektorow *Treilhard*, *Merlin*, *Reveillere* i *Rewbell*. Akt ten od Rady przyiętym zoſtał.

z Bruxelli dnia 18. Lipca.

Rozmaite korpusa ze ſrzodka *Francyi* ktòre nad *Ren* maszerować miały, muszą teraz wniyść do obozu założonego pod *Oſtendą* nad brzegami morſkiemi. Generał *Tylli* mianowany ieſt kommendantem *en chef* naszego departamentu. Od *Dunkierki* aż do uyścia *Skaldy* 15. tyſięcy woyſka ieſt zebranego. Generał *Beguinot* ma dowodzić woyſkami, ktòre wſtrzymywać będą wylądowanie *Angielſkie* wkrotce oczekiwane. Pod *Leodium* zebrało ſię 5. tyſięcy woyſka.

z Hagi dnia 16. Lipca.

Im bardziey odſłaniaią ſię teraz zamiary nieprzyiacioł do nayścia kraiu naszego, tym mocnieysze czynią ſię przygotowania do obrony. Wzdłuż brzegow morſkich począwſzy od *Texel* aż do *Zelandyi* wyſtawione są telegrafy, a zapisywanie ſię ochotnikow do walczenia, ieſt bardzo znaczne. Pomnożenie lądowego woyſka pomyślnie także idzie. Z rownym pospiechem ciągnie się robota około budowli okrętow woiennych dla wzmocnienia naszey marynarki. Mowa nowego Poſła *Francuzkiego* do naszego Dyrektoryatu wraz z odpowiedzią tegoż, ieſt teraz drukowana. Obay ſprzymierzeńcy zaręczaią ſobie nawzaiem pomoc do utrzymania wolności i niepodległości. Proklamacya nowa Ciała Prawodawczego, wzywa Obywatelow *Batawſkich* do iedności, przytłumienia wſzyſtkich wewnętrznych rozruchow i obrony oyczyzny przeciw zewnętrznym nieprzyiaciołom.

Francuzki Generał *Brune* miał także otrzymać kommendę nad uzbroioną gwardyą obywatelſką. Generał *Daendels* będzie mieć kommendę nad woyſkiem i obywatelami uzbroionemi w *Hadze*. Tu znayduią ſię teraz 3 bataliony infanteryi *Batawſkiey*, i ieszcze więcey ieſt oczekiwaney. Naſz park artylleryi i powozy armij, w naylepszym ſtanie ſą poſtawione. Cztery tyſiące koni będą do niey użyte.

Od brzegow Elby dnia 23. Lipca.

Nadzwyczayną pocztą przyſzła tu wiadomość z *Kopenhagi* pod dniem 19., iż dniem wprzody 20 okrętow liniowych przybyło do *Helſingor*, a ztamtąd udać ſię maią do *Reval* dla wzięcia na ſiebie woyſk *Roſſyiſkich*. Powszechną wieścią ieſt, iż wysadzą woyſka w *Lubeku* i w *Hollandyi*.

z Peterzburga dnia 8. Lipca.

Z powodu zawartego przed trzema laty traktatu taynego między Margrabią *Badeńſkim* i Rzpltą *Francuzką*, Generałowie infanteryi Xiąże naſtępca i Xiąże Karol *de Baden* otrzymali dymiſſye, Kontr-Admirał flotty Baltyckiey *Czyczakow*, zoſtał oddalony ze ſłużby z odięciem nawet munduru

Przez Ukaz Imperatorſki pod dniem 3. Lipca na prożbę Xiązęcia *Adama Czartoryſkiego* Generała infanteryi Ceſarſkiey, ktory maiątek ſwoy pomiędzy obu ſynow będących w ſłużbie tuteyszey podzielił, a młodszemu *Konſtantynowi Czartoryſkiemu* Koniuszemu dworu W. Xiężny *Heleny Pawłowny* wyznaczył dobra w *Gallicyi*, ten oſtatni zoſtał uwolniony od wykonaney przyſięgi, i pozwolono mu ieſt wyiechać do kraiow Ceſarza Jmci.

z Strazburga dnia 15. Lipca.

Donoszą z *Bazylei* pod dniem 9. t. m. o ſtoczoney bitwie na dniu 8. między *Auſtryakami* i *Francuzami* w okolicach *Lörrach*.—Liſty z *Lugdunu* donoszą o przybyłych tam officerach inżenierach dla wytknięcia obozu w okolicach *Monteſſui*; i że dnia 5. przechodziła przez to miaſto 5ta pułbrygada lekkiey infanteryi i trzeci regiment ſtrzelcow konnych, w celu udania ſię do *Grenoble*. Jeden podrożny z *Isle de France* do *Bordeaux* przybyły, przywiozł wiadomość o zaszłym na tey wyspie rozruchu z przyczyny, iż Republikanie chcieli wprowadzić władzę Dyrektoryatu na mieysce władzy Zgromadzenia Kolonialnego.

z Ratyzbony dnia 13. Lipca.

Reszta Dekretu Kommiſſyi Ceſarſkiey pod dniem 12. Lipca podanego.

A tak woyna no nowo przeciwko *Niemcom* powſtaie. Woyna! okropne i nieprawe przemagaiącey, rewolu-

cyiney, zdradzieckiey i wſzyſtko niszczącey *Francuzkiey* polityki dzieło; zaginełaby iuż exyſtencya Rzeszy we *Włoszech* i *Szwaycaryi*; ſztandar rewolucyiny byłby iuż zatknięty w wielkiey części *Niemiec*, tak iak w innych zaiechanych Prowincyach, gdyby biegłość i waleczność Generałow *Auſtryackich* i zwycięzkich Armiow nie była wſtrzymała ſzerzenia ſię nieprzyiaciela. Gdy ſię kroki nieprzyiacielſkie zaczeły, a nadzieia pokoiu zupełnie zniknęła, a zatym ſtan woyny między Rzeszą *Niemiecką* i *Francyą* zawsze ſię utrzymuie, i podług wyrazu deklaracyow od rozpoczęcia woyny wydanych, należy walczyć za całość nayszacownieyszych Traktatow pokoiu, za Religią, własności, za utrzymanie towarzyſkiego porządku, za honor, godność, wolność, i całość Rzeszy *Niemieckiey*, idzie nakoniec o to, ażeby nadać Rzeszy podług decyzyow ſeymowych, pokoy ſprawiedliwy, przyzwoity i trwały.

J. C. Mość pełen zaufania w Elektorach, Xiążętach i Stanach, ſłusznie ſię ſpodziewa, na święte Imie Oyczyzny *Niemieckiey* i Konſtytucyi, i na mocy uroczyſtych tak częſto dawanych zapewnień, iż żaden ſtan Rzeszy niewymowi ſię od uſkutecznienia wszyſtkich obowiązkow, iakie natura mieysca konſtytucyinego, dawne i nowe ſtatuta Rzeszy, i decyzye ſeymu ogłoszone od wypowiedzenia woyny, a nayszczegulniey decyzya względem wyſtawienia pięciorakiego kontyngensu, wkładaią na każdego przeciwko wspolnemu nieprzyiacielowi. Z powodu tychto obowiązkow Krol Jmć *Szwedzki* iako członek Rzeszy uczynił niedawno na ſeymie oświadczenie rownie rzetelne iak ſzczere, zmierzaiące do ożywienia *Niemieckiego* patryotyzmu. Rownie ieſt rzeczą nagłą, i J. C. Mość żąda tego wyraznie, ażeby ſeym naradził ſię względem przyzwoitey liczby mieſiącow *Rzymſkich* dla doſtarczenia kosztom woiennym, które ſą nieoddzielne od woyny Rzeszy, i ażeby iak nayprędzey być może, przeſłał J. C. Mci ſtosowne do tey okoliczności conclusum.

z Berny dnia 8. Lipca.

Dnia wczorayſzego Generał *Maſſena* przyſłał do naszego Dyrektoryatu rozmaite Proklamacye teraźnieyszego Rządu w *Zurich*, które przywieziono do forpocztow *Francuzkich*. W iedney z nich pod dniem 26. Czerwca daie ſię widzieć, iż przywrocono dawne dzieſięciny i kontrybucye gruntowe, oraz ſpoſob iakim powinny być wypłacane. Dnia onegdayszego o 9. godzinie wieczorem Rady Prawodawcze na wezwanie Dyrektoryatu, złożyły taiemną ſeſſyą dla naradzenia ſię nad Prawem, na mocy ktorego Dyrektoryat mogłby darować winę naywiększym zbrodniom, gdyż przez nich możnaby ważnych dochodzić taiemnic. Rada ma nadać Dyrektoryatowi tę władzę na cztery mieſiące. W ſamey rzeczy winowaycy ſtanu przyobiecali wielkie taiemnice obiawić.

Dnia 10 *Lipca.*

Przed kilku dniami znaczna liczba świeżych woyſk *Francuzkich* przybyła do *Arau*. Przesyłania żywności ze śrzodka *Francyi* znacznie ſię także powiększyły, pozycye armiow są prawie zawsze też same, mowią iednak że *Auſtryacy* nie maią iak tylko małą część woyſka na prawym brzegu rzeki *Limat*, i że forpoczty *Francuzkie* posuneły ſię przez *Albis* ku *Horchen*.

Wczoray po wielkich ſporach, wielka Rada uchwaliła zmnieyszenie dochodow officyaliſtom publicznym. Dyrektor nie będzie brał iak tylko 250 Luidorow, Prawodawca 50, a Miniſter 200.

Reprezentant *Hartman* przekonany o nieprawnych poſtępowaniach, a nawet o łupieztwie popełnionym w układaniu inwentarza dobr zakonu *Muri*, zoſtał dnia wczorayszego wyrokiem Trybunału z urzędu złożony, na dwa lata od Praw Obywatelſtwa odsądzony, i na zapłacenie połowy kosztow Proceſſu ſkazany.

z Genui dnia 1. *Lipca.*

Zoſtaiemy tu w niebespieczeńſtwie względem przedſięwzięcia iakie uczyni Generał *Moreau* w położeniu w ktorym ſię teraz znayduie, ponieważ od iego rozmyſłu zależy nieiako los nasz. Czyli przedſieweźmie bronić naſzego miaſta i gor, które ie otaczaią, czyli też że boiaźń ażeby nie być przeciętym w kraiu *Genueńſkim*, przymusi go wrocić ſię do dawnych ſtanowiſk, które *Francuzi* zaymowali w okolicach *Vado, i Final* na początku kampanii roku 4. Dowiaduiemy ſię, iż 12. tyſięcy poſiłkowego woyſka ze srzodka *Francyi* przybyło do *Nicei*; ieżeli będą mogli przybyć do Zachodniey kraiu *Genueńſkiego* części, i zaiąć tam ſtanowiſka, nim tam doydą *Auſtryacy*, podchlebiamy sobie, iż Generał *Moreau* zabespieczony ſwoią kommunikacyą przez *Niceą*, nie będzie myślał o opuſzczeniu *Nicei*, i poſtanowi zaſłonić to miaſto, zachowuiąc przy ſobie wszyſtkie ſtanowiſka w *Liguryi*.— *Toſkania* ma być nie zwrotnie opuszczona; zapewniaią, iż Generał *Macdonald* odebrał rozkaz złączenia ſię z Generałem *Moreau*, drogą *Luki, Maſſa, Sarzanny, i Spezia.*

z Roveredo dnia 15 *Lipca.*

Dowiaduiemy ſię z liſtu pisanego z *Fano* pod dniem 3 Lipca, że to miaſto iako też i *Sinigaglia* doſtało ſię nanowo *Francuzom* w oſtatnich dniach Czerwca, ieden oddział wyszły z *Ankony*, do ktorego ſię przyłączyli zbiegli Patryoci, wdarł ſię niespodziewanie do *Fano*. Wiadomość o tym przypadku gdy przyszła do *Wenecyi*, posłano zaraz ztamtąd kilka ſtatkow z woyſkiem *Dalmackim* dla wzmocnienia małego korpusu który ſię znaydował w Xięſtwie *Urbińſkim* pod kommendą majora *Pllotts*. Te ſtatki przybyły przed *Fano*, w momencie gdy ten officer zaczął bombardować miaſto; wyſadzone na ląd woyſko opasało go, w zamiarze odebrania ſzturmem. Na te przygotowania *Francuzi* wraz z Patryotami uſuneli ſię ku *Ankonie.*

Od granic Włoſkich dnia 18. *Lipca.*

Gazety *Włoſkie* donoszą o ſtoczoney na dniu 4. krwawey bitwie między woyſkami *Roſſyiſkiemi i Francuzkiemi*, bliſko wąwozu przy *Santacroce* (małym miaſteczku w kraju *Genueńſkim* na granicach *Parmy*) bagnety i pałasze dały pierwszym zwycięztwo, drudzy zaś ze wszyſtkich ſtron w ſwoich ſzeregach złamani, cofnąć ſię nagle po znaczney ſtracie muſieli. (Stosuie ſię to zazapewne do dywizyi Generała *Victor* z 5. tyſięcy ludzi złożoney, która oddzieliwszy ſię od Generała *Macdonald*, udała się ku *Seſtri*, dla złączenia się z Generałem *Moreau*. Doniesiono iuż było, iż w ſwoim cofaniu była mocno napaſtowaną od woyſk Cesarſkich. Pokazuie się, iż ta dywizya ſtaneła w *Santacroce* dla zaſłonienia kraiu *Genueńſkiego* z tey ſtrony, a razem dopomagania cofaniu reszty armij Generała *Macdonald*, który udawszy się ku *Toſkanij*, obrocił się iak zapewniaią przez *Lukę Maſſa i Sarzana*, ku *Genui*, dla złączenia się z Generałem *Moreau*. Ta droga ieſt nadzwyczaynie trudna dla Armii z powodu gorzyſtego położenia i niepodobnego przeprowadzania Artylleryi; ale ponieważ port *Liworny* oblężony ieſt przez *Anglikow*, przeto Generał *Macdonald* musiał się namyślić na wzięcie tey dyrekcyi.

OBWIESZCZENIA

Gdy dla dobra Fabryk ſkurzanych krajowych poſtanowiło ſię; iż ſkury baranie wyprawne farbowane i gładzone, pospolicie Kordywan glancowany lub Saffian, zwane, iuż więcey z obcych kraiow na handel wewnętrzny do Pruſs Południowych nie maią być wprowadzane; i ſtoſownie do takowego poſtanowienia wſzelkie urzędy celne, konsumpcyine i poborowe iuż inſtrukcyą odebrali: przeto ſię o tym Publiczność uwiadomia. — w Warszawie dnia 8 Lipca 1799. roku.

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.

W celu uczynienia folgi handluiącym po jarmarkach w Pruſſach Południowych i Nowo-Wſchodnich towarami rzemieślniczemi, poſtanowiono zoſtało: iż takowy handel nadal bez wſzelkich dla Rzemieślnikow uciążliwych formalności ma ſię odbywać, i na ten koniec plombowanie takowych towarow, ieżeli z mie[illegible] przychodzą, gdzie ſię urzędy celne znayduią, niemniey pieczętowanie tychże towarow w mieyscach gdzie ſą urzędy konsumcyino-poborowe, odtąd cale uſtaią; względem zaś wſzelkich innych objektow opłacie celno-konsumcyino-poborowey podległych do dawnych przepisow ma ſię ſtoſować, oraz towary rzemieślnicze z innych i do innych Prowincyi idące iak dawniey tak i nadal plombowane, cetlami opatrywane być i opłacie cła podlegać powinny. Względem ktorego poſtanowienia wszelkie urzędy celno-konsumpcyino-poborowe ſtoſowną odebrali inſtrukcyą. O czym ſię handluiących po jarmarkach uwiadomia. — w Warſzawie dnia 8. Lipca 1799. roku.

Kamera J. K. Mci Pruſs Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Stoſownie do obwieszczenia pod dniem 4 Września 1797 wyſzłego, podaie ſię do wiadomości publiczney naſtępuiące dokładnieysze urządzenie względem opłaty celney i sposobu oney wybierania, iako też dozwolonego i zakazanego towarow rożnych do kraiu wprowadzania.— 1.) Trzciny Hiſzpańſkie, gdy ſą albo cale nieoprawne; lub oprawne w moſiądz, cynę, w kokus, lub kości, będą podciągnięte tylko pod opłatę 4. Pro Centu. Jeżeli zaś oprawy takowe ſą z materyi przednieyszey, np. złota, ſrebra, kości ſłoniowey, lub bursztynu, na ow czas opłata od nich, iako od towaru galanteryi, wybieraną będzie w kwocie 10 Procent.— 2.) Jeżeli zaś zdarzą ſię towary w Taryfie żadney pewney i udeterminowaney Taxy nie maiące, od ktorych cło wybierane bywa podług ſzacunku dopiero z taxy wyciągnąć ſię maiącego, na ow czas wartość onych podług faktury, ktorą właściciel w każdym przypadku ma produkować, wyciągniętą być powinna.— 3. Pantofle ſafianowe, ſkury, tudzież ſkorki baranie na biało wyprawne, nie ſą zakazane, i mogą być wprowadzane za opłatą 10 procent.— 4. Skory Sarnie wyprawne, nie maiąc w taryfle żadney pewney taxy, pociągnięte będą zatym do opłaty celney w kwocie 10 Procent podług aktualney onych wartości.— 5. Oprocz rękawiczek Duńſkich, żadne obce rękawiczki ſkurzane nie mogą być wprowadzane do kraiu na ſprzedaż: nie podciągaiąc iednak pod to prawidło rękawiczek zagranicznych z futrem lecz takowe za opłatą 4 Procent mogą być wprowadzane.— 6. Dozwala ſię wprowadzania ſkor obcych wyprawnych, biało farbowanych, gdyż te należą pierwiaſtkowo do gatunku ſkor nie zakazanych biało wyprawnych których nawoz do dawnych Prowincyi Pruſkich ieszcze ieſt pozwolony.— 7. Wszyſtkie gatunki wſtążek iedwabnych zagranicznych ieszcze dozwolonych, wąſkich lub ſzerokich, taxowane będą od dnia dziſieyszego na wagę funt po 16. talerow, od których 10 Procent na opłatę celną ma byc wybierany.— Dan w Warszawie d. 18. Czer: 1799.

Kamera J. K. Mci Pruſs-Południowych Woienno Ekonomiczna.

W Krolewſkich Amtach Borowych Wyszkowſkim i Orłowſkim nad rzekami Bugiem i Narwią w Pułtuſkim i Zakroczymſkim, także nad rzeką Narwią i ſpławną rzeką Wkrą leżących; wielce znaczna wielość Sosnowego drzewa na belki 54 ſtop długości i do Budowy po 42 ſtop długości.— Budulcu czyli śrzedniego na budowę drzewa po 36 do 40 ſtop długości i rożne gatunki Browarek z zachowaną Krolewſko-Woieno Ekonomiczney Kamery approbacyą, publicznie naywięcey daiącemu na pniach ſprzedane bydź ma.— To drzewo będzie na części podzielone, naymnieysza ſkładać ſię będzie z 10ciu kop, to ieſt:

1.	Kopa	Belek		
1.	ditto	Budulcu.		
1.	ditto	Browarkow po 1)	3 Sążenia.	
2.	ditto	ditto	—— 1 (	2 ditto
3.	ditto	ditto	——	1 ditto

Mieyſca na Licytacyą ſą w dniach naſtępuiących wyznaczone.— Dla Amtu Borowego Wyszkowſkiego dnia 24 Września we Wtorek w zamku Biſkupim w Wyſzowie o godzinie 9 zrana.— Dla Amtu Borowego Orłowſkiego dnia 27 Września w Piątek w zamku Biſkupim w Broku nad Bugiem zrana o godzinie 9.— Dla Amtu Borowego Pułtuſkiego dnia 30 Września zrana w Poniedziałek w domu Amtu w Gorkach pod Pułtuſkiem.— Dla Amtu Borowego Zakroczymſkiego dnia 7 Października w Poniedziałek w domu Amtu Zakroczymſkiego.— Jedna połowa ſummy za kupione drzewo powinna bydź zapłacona po naſtąpioney approbacyi, przed wyznaczeniem drzewa, druga zaś połowa po wywozce z mieyſca ſpławu.— Dokładnieyszym zapytywaniom, Ober-Forſztmeiſter de Landwüſt w Płocku zadoſyć uczyni.— Drzewo powinno przed 1. Marca 1800 Roku wſzyſtko bydź wywiezione.— W Płocku dnia 19 Czerwca 1799.

J. K. Mci Pruſs Nowo-Wſchodnich Woienno-Ekonomiczna Kamera.

W czaſie wizytowania Apteki w Klasztorze Paulińſkim na Jasney Gorze przy Częſtochowie ſytuowanym, okazało ſię, iż tam fabrykowano proszek— Arszenik w sobie zawieraiący— i przedawano dotąd pod imieniem proszku na febrę; oſtrzega ſię zatym Publiczność, aby proszeku tego nader ſzkodliwe czyniącego ſkutki nieużywała: wſzyſtkim zaś Doktorom i Aptekarzom nayściśley przykazuie ſię, aby pod ſurowemi karami nie tylko ſami nieważyli ſię przedawać lub zalecać takowego proszku, ale nadto bacznie przeſtrzegali, iżby nadal nie był nigdzie przedawanym i używanym; o przypadkach zaś w tey mierze do ich wiadomości doyść magących, maią natychmiaſt donoſić J. K. Mci Collegio Medicis. —Dan w Warszawia dnia 6. Czerwca 1799. roku.

Collegium Medicum et Sanitatis w Prowincyi J. K. Mci Pruſs Południowych.

Kommiſſya wspólna przez Nayiaśnieysze dwa Dwory Ceſarſkie i Królewſko-Pruſki do upadłych ſześciu Bankow to ieſt UUr. Piotra *Teppera*, Karola *Schulca*, Fryderyka *Kabryta*, Prota *Potockiegó* i Jana Dawida *Heyzlera* wyznaczona.

Wam poſiadaczowi Wexlow dwoch *Tepperowſkich* pod dniem 1. i 2. Junij 1792. datowanych na ſummę Czer: Złł: 4000. wydanych w Protokule Legitimorum pod Nrem 271. w imieniu W. Staniſława *Jorſkiego* likwidowanych, tudzież Wierzycielom, Adminiſtratorom i Prokuratowi Maſſy po *Teperowſkiey* nakazuie, abyście w Sądzie teyże Kommiſſyi w tenczas gdy ſprawa z ſtrony Maſſy po *Teperowſkiey* przeciwko Powodowi lub z ſtrony Powoda przeciwko Wam do ſądzenia przypadnie, osobiecie i zawiło ſtawili ſię na popieranie W. Staniſława *Gorſkiego*, niegdy Felixa *Gorſkiego* Sędziego Grodzkiego Warszawſkiego ſyna Powoda, który ſtosuiąc ſię do Rezolucyi Kommiſſyi pod dniem 10. Lipca Roku teraznieyszego zaszłey areszt na ſummę powyższą i wexle determinuiącey popieraiąc tenże areszt z Powodow poniższych pozywa Was do widzenia i przyſłuchania ſię złożenie Wexlow tychże jednego na Czer: Złł: 2200. drugiego na Czer: Złł: 1800. w Xięgach Bankowych po *Tepperowſkich* na imie i pod tytułem conto W. *Gorſkiego* Sędziego Grodzkiego zapiſanych, a w Protokule likwidacyi w imieniu W. Staniſława *Gorſkiego* likwidowanych nakazać, po których złożeniu, tak z przyczyny początkowego onych właściciela Sędziego *Gorſkiego*, a Powoda Oyca zaszłey śmierci i utonionych papierow, jako też formowaney do Powoda, jako jego ſyna o jakowyś dług akcyi, własność tychże wexlow, i pretensyą Maſſy za złożeniem dowodow rozpoznać, Summę Czer: Złł: 217. ſl: 9. Jeżeli w całości lub w części Maſſie *Teperowſkiey* należeć ſię okaże, jako pod jednym conto zapisaną do Właściciela Wexlow powyższych ſposobem kompensaty zregulować, i własność Wexlow i ſumm Powodowi przysądziwszy one powrocić, i to co Prawo i ſprawiedliwość wymagać będzie poſtanowić.— *Dan w Warszawie Dnia* 12. *Lipca* 1799. *Roku.*

(L. S.) *T. Wędrychowſki. S. K. B. Regent.* mpr.